

Cultura medieval llatina manuscrita de la Corona d'Aragó. Transcripció i estudi dels pergamins dels segles XII-XIII del Fons General b de la Biblioteca Borja (Sant Cugat del Vallès)

Cultura manuscrita latina medieval de la Corona de Aragón. Transcripción y estudio de los pergaminos de los siglos XII-XIII del Archivo “general b” de la Biblioteca Borja (Sant Cugat del Vallès)

Cultura de manuscrito latino medieval da coroa de aragão. Transcrição e estudo dos pergaminhos dos séculos xii-xiii do arquivo “general b” da biblioteca borja (Sant Cugat del Vallès)

Medieval latin manuscript culture of the Crown of Aragon. Transcription and study of the parchments of the 12th-13th centuries of the Archive “general b” of the Borja Library (Sant Cugat del Vallès)

Enric MALLORQUÍ-RUSCALLEDA¹

Resum: El P. Antoni Borràs i Feliu, arxiver de la biblioteca del Centre Borja de Sant Cugat del Vallés, va donar a conèixer l'any 1994 l'adquisició d'una sèrie de pergamins per part de la biblioteca de l'esmentat centre. El P. Borràs va classificar aquests pergamins, de tipologia molt variada, agrupant-los en quatre fons documentals diferents: A, B (Fons general), C (Fons Ripoll-Sant Joan de les Abadesses), D (Fons Berga) i E (Fons vari). En les pàgines que segueixen m'ocupo de la transcripció i n'ofereixo un breu estudi codicològic i paleogràfic de B (Fons General). Entre els pergamins en qüestió s'hi troben documents pontificis (butlles), documents reials, títols d'universitat i uns quants documents classificats per segles: del s. XII al s. XVII. A les pàgines que segueixen ens ocuparem d'aquests últims, concretament, dels documents catalogats amb els números 4.1 (número 1 per a nosaltres) i 4.2 (números 2 i 3).

Paraules Clau: Corona d'Aragó – Medieval – Biblioteca Borja – Transcripció – Edició – Cultura manuscrita – Llatí – Sant Cugat.

Abstract: Father Antoni Borràs i Feliu, archivist of the library of the Borgia Center of Sant Cugat del Vallés, announced in 1994 the acquisition of a series of parchments by the library of this center. Father Borràs classified these parchments of varied typology, grouping them in four categories: A, B (“General Fons”), C (“Fons Ripoll-Sant Joan de les Abadesses”), D

¹ [Indiana University-Purdue](#); [University Indianapolis](#). E-mail: enric.mallorqui.ruscalleda@gmail.com

(“Fons Berga”), and E (“Fons vari”). This article presents the transcription and a brief codicological and paleographic study of B (“Fons General”). Among the parchments in question are pontifical documents (“butlles”), royal documents, university degrees, and a few documents classified by centuries: from the 12th to the 17th century. Here I study the latter; more specifically, the documents catalogued with the numbers 4.1 (number 1 for us) and 4.2 (numbers 2 and 3).

Keywords: Crown of Aragon – Medieval – Borja Library – Transcription – Edition – Manuscript Culture – Latin – Sant Cugat.

ENVIADO: 14.03.2022
ACEPTADO: 24.04.2022

Introducció. Criteris de transcripció

L’any 1994 el P. Antoni Borràs i Feliu, arxiver de la biblioteca del Centre Borja de Sant Cugat del Vallés, en una breu comunicació a la *Sezioni di Studi Storici*, posteriorment publicada a *Napoli nobilissima. Rivista di arti figurative, archeologia e urbanística* (33, 3-4 (1994), pp. 203-205) amb el títol “Nota sobre el fons de pergamins ingressat a la Biblioteca Borja”, donà notícia de l’adquisició, per part de l’esmentada biblioteca, d’una bona colla de pergamins, una cinquantena, de procedència i origen divers.

L’heterogeneïtat i diferent tipologia documental de les peces adquirides dificulta la seva classificació, que el P. Borràs solucionà agrupant-les en quatre fons documentals diferents anomenats, respectivament: A, B (Fons general), C (Fons Ripoll-Sant Joan de les Abadesses), D (Fons Berga) i E (Fons vari). En les pàgines que segueixen m’ocuparé de la transcripció i estudi de B (Fons General).²

Format per documents pontificis (butlles), documents reials, títols d’universitat i uns quants documents classificats per segles: del s. XII al s. XVII. A les pàgines que segueixen ens ocuparem d’aquests últims, concretament, dels documents catalogats amb els números 4.1 (número 1 per a nosaltres) i 4.2 (números 2 i 3) i n’oferirem la transcripció i un breu estudi codicològic i paleogràfic. En l’apèndix final a aquest treball s’hi troben imatges

² El Professor Josep Antoni Iglesias Fonseca, de la Universitat Autònoma de Barcelona, fou la persona que em va donar a conèixer aquest Fons documental i em va suggerir fer un estudi com el que ara presento.

d'aquests pergamins.

Els criteris de transcripció adoptats (a partir d'Agustín Millares Carlo, *Tratado de paleografía española, vol. II: láminas*, Madrid, 1983, pp. IX-XXIII) són els següents:

1. La transcripció dels textos va precedida de:
 - a. Lloc i nom del repositori (biblioteca) en el que es troba el document, i signatura que li correspon.
 - b. Al tractar-se de documents indiquem la data cronològica (mes i any), prescindint de la tòpica, seguida d'un senzill resum o regest i de la indicació/identificació del tipus de lletra.
 - c. Finalment, i després de la nostra proposta de transcripció i breu estudi paleogràfic i codicològic, figura la bibliografia, que queda limitada a anotar les referències directes a aquests conjunts documentáis.

2. La transcripció que segueix a aquest encapçalament es sotmet a les següents normes:
 - a. Es desenvolupen les abreviatures i lletres volades entre parèntesis ().
 - b. En el cas d'alguna lletra o paraula dubtosa ho indiquem col·locant a continuació de la versió donada una interrogació entre parèntesis (?).
 - c. Les lletres que, sota el nostre criteri, no apareixen en el text producte de l'error del copista les indiquem entre parèntesis angulars < >.
 - d. Les lletres perdudes per manca de suport (taques d'humitat i altres) les indiquem, quan són a principi de línia, mitjançant parèntesis quadrats (només el d'obertura]) i punts suspensius a continuació. Quan són a final de línia ho indiquem igual però escrivint, en aquest cas, el parèntesi de tancament]).
 - e. Les lletres que no llegim o no entenem, però que, en canvi, podem comptar, les expressem amb punts suspensius (tants com lletres) enmarcats dintre de parèntesis quadrats [...].
 - f. Les paraules que no llegim o no entenem, però que es poden comptar les indiquem posant un número entre parèntesis quadrats. Així tindrem [1] quan sigui una sola la paraula que no podem transcriure i [2], [3] o qualsevol altra número quan és els mots que no podem transcriure vagin seguits.
 - g. Respectem la grafia original del copista o notari, si bé transcribem totes les *i* iguals (siguin llargues o no) i, en cap cas, utilitzem les majúscules (només en el cas que el document presenti tota una o vàries paraules en majúscula, com és el cas de RAIMUNDUS en el pergami núm. 1).

- h. Prescindim, en absolut, del sistema de puntuació i oferim el text a línia seguida indicant el canvi de línia amb una barra inclinada /.
- i. No accentuem cap paraula.
- j. No distingim gràficament entre *u* i *v* i transcrivim sempre *u*.

Transcripció diplomàtica, comentari paleogràfic i Codicològic

1

1155, marg, 7

Donació feta per Galcerà de Pinós i la seva dona Berengària al seu fill.

Biblioteca Borja, fons B (ss. XII-XIII), pergami, 320 x 110 mm.
Lletra carolina documental minúscula.

hec e(st) tr(ans)c(ri)pcio donacioni(s) qua(m) fec(it) gaucera(n)dus d(e) pino(s) (et) uxor ei(us) b(er)engaria eor(um)q(ue) fili(us) gaucerand(us) d(e) onore que(m) b(er)engari(us) d(e) gauaret ad sui obitu(m) p(er) illos/ tenere uid(e)bat(ur) ad b(er)erengariu(m) d(e) fagar ad uxore(m) eius elliardi (et) ad om(n)e(m) eor(um) p(ro)ienie(m) sine ingan donat(ur) aut(em) isti(s) p(re)dictus ipsu(m) feu(m) d(e) tollo (et) d(e) uili/ (et) d(e) salle(s) (et) d(e) pal(a)s (et) d(e) espluga (et) d(e) tar(r)ega (et) d(e) mo(n)te alba cu(m) om(n)ib(us) eor(um) pertenciis q(ua)s habe(re) debe(nt) (et) ipsu(m) feu(m) q(uo)d guill(el)m(us) b(er)nardi d(e) uila secha/ tenebat p(er) b(er)engariu(m) d(e) gauaret (et) dimitu(n)t eis s(er)uiciu(m) illud q(uo)d debeba(n)t facere p(ro) alio i'euo q(u)od teneba(n)t p(er) b(er)engariu(m) d(e) gauaret praet(er) h(oc)/aut(em) om(n)e(m) honore(m) que(m) b(er)engari(us) d(e) guaret p(er) eos tenere uid(e)bat(ur) ubicu(m)q(ue) inuenire possi(n)t ei(us) sine ingan d(e) finiu(n)t p(ro) qua donacione/b(er)engari(us) d(e) faga et uxor ei(us) elliardus eor(um)q(ue) filii (et) filie ipsa(m) parohechia(m) d(e) gauaret cu(m) suis p(er)tinenciis p(re)t(er) ipsu(m) mansu(m) d(e) macanet/gaucera(n)do (et) uxori ei(us) b(er)engarie eorumque fili(o) gaucerand(o) om(ni)q(ue) eor(um) p(ro)ieniei ad integru(m) (et) sine i(n)ga(m) d(e) finiu(n)t p(re)t(er) id [1] gauce/rand(us) (et) uxor ei(us) b(er)engaria eor(um)q(ue) fili(us) gaucerand(us) b(er)engario d(e) faga (et) uxori ei(us) elliard(us) (et) eor(um) p(ro)ienies q(uo)d si ra<i>mu(n)d d(e) uiuer in uilla/d(e) gauaret aliquid aq(u)irere potuerit scilic(et) redergim(n)tu(m) d(e) honore u(e)l d(e) auer ad d(e) onore [2] suo(s) directo(s) ei(s) tenere (et) ab(er)e/facia(n)t acta karta donac(io)nis n(o)n(a)s marci anno XVIII regni regi(s)

ledouici uniori(s) sig+n(um) gaucera(n)di sig+n(um)/b(er)erengarie uxori(s) ei(us)
sig+n(um) gaucerandi sign+(um) b(er)engarii d(e) faga sign+(um) elliardi(s) uxori(s) ei(us)
sign+(um) b(er)erengari/ sign+(um) b(er)nardi sign+(um) pet(ri) fratris eor(um) sign+(um)
raimun(n)di de josa sign+(um) pet[.] [1] ei(us) sign+(um) b(er)nardi d(e)
espada/RAIMUNDUS p(res)b(ite)r q(ui) h(oc) rogat(ur) sc(ri)psit die (et) anno
(subscripsit) q(uod) supra

Comentari paleogràfic i codicològic

Manuscrit original del s. XII sobre pergamí, amb excel·lent estat de conservació, presenta, només, una petita taca d'humitat a la part superior dreta, tot i que no impedeix la lectura del testimoni, que, a la vegada, és personal.

Escrit per una sola mà i amb tinta negra sense cap mena de matís vermellós, sobretot, o d'altre tipus utilitzats a l'edat mitjana.

L'escriptura, carolina documental minúscula, es caracteritza per la seva harmonia i uniformitat dels traços (tant verticals com horitzontals); en aquest sentit, presenta poc contrast, amb un angle d'escriptura recte i amb tendència a l'allargament d'algunes *i*.

Presenta dues abreviatures principals, la que representa a la *e* a la preposició *de* () i als fonemes *er* en paraules com *berengarium*.

2

1270, juny, 18

Testament de Maria de Guaellis en el que expressa la seva voluntat de deixar en herència la seva feixa de terra, que és descrita amb gran profusió.

Biblioteca Borja, fons B (ss. XII-XIII), pergamí 223 x 248 mm.
Lletra gòtica cursiva catalana.

notum fit [2] ego maria de guaellis uxor ferrari de poali q(uon)da(m) de p(ar)roch(i)a d(e)
gurbo et filii mei iacobus et bernardus p(er) nos et om(ne)s successor(e)s n(ost)ros d(e)
c(on)silio t(ame)n (et) uoluntat(e) arnaldi d(e) monte alacri mar/missoris testame(n)ti
b(er)nardi q(uo)nda(m) d(e) mo(n)te alacri et tutoris et curatoris infatu(m) eisdem(m)

bernardi de mont(e) alacri [1] cu(m) hoc p(u)blico instr(ument)o dam(us) laudam(us) concedim(us) et p(er)petuo stabilam(us) tibi petro corresii/[2] et tuis et quib(us) uelis totam ip(s)am n(ost)ram fexia(m) t(er)re qua(m) hab(e)m(us) i(n) eade(m) p(ar)roch(i)a in loco nomi(n)ato apud campu(m) d(e) ma(n)so sub d(omi)nio infantu(m) [1] b(e)rnardi d(e) mo(n)te alacri qui ibi (con)sueuera(n)t recipere quartu(m)/et bracia [. . . .] explor(um) Que fexia t(er)re affro(n)tat ab orie(n)te in honor(em) tuo alio a m(er)idiei podio de s(u)pra(scritte)/s(u)pra ab occide(n)te in n(ost)ro alio honor(em) a [1] i(n) torre(n)te d(ic)tam na(m)q(ue) fexia(m) t(er)re cu(m) o(m)n(i)b(us) suis p(er)tine(n)ciis tene/donib(us) ing(re)ssib(us) eg(re)ssib(us) et affro(n)tat(ionibus) tibi (et) tuis et quib(us) uelis dam(us) lauda(mus) concedi(mus) et p(er)petuo stabilim(us) ad habendu(m) tenendu(m) possidendu(m) laborandu(m) meliorandu(m) (et) expl(o)tandu(m) semp(er) i(n) pace ad fideli/tatem heredis d(e) mo(n)te alacri (et) suor(um) (et) n(ost)ram et n(ost)ra(rum) [1] uade tu (et) tui semp(er) sing(u)lis an(n)is in festo s(an)c(t)e marie augusti tres quarternas ordii bo(n)i (et) pulcri ad mensura(m) [1] uici de quib(us) don(a)ris (et) reddaris tu (et) tui n(o)b(is)/(et) n(ost)ris duas quart(er)nas et heredi d(e) mo(n)te alacri (et) suis unam quart(er)nam et nullu(m) aliu(m) censum n(am)q(ue) parte(m) aliqua(m) explor(um) inde reddaris tu (et) tui n(o)b(is) nec n(ost)ris nec d(ic)to heredi d(e) mo(n)te alacri (et) suis nisi/[1] d(i)c(t)as quat(er)ias oridei ite(m) tu possis mutare illa(m) uia(m) suie carrera(m) transit p(er) ianua(m) tui ma(n)si p(er) d(i)c(t)am fexia(m) t(er)re qua(m) tibi stabilim(us) qua(m) uiam sine carrera(m) facias in d(i)c(t)a fexia t(er)re d(e) latitudin(e) octo palmor(um)/et sic [1] d(ic)tam fexia(m) t(er)re tibi (et) tuis (et) quibus uelis semp(er) face(re) tene(re) posside(re) (et) expletare (con)tinue (et) i(n) pace c(on)t(ra) om(n)em p(er)sona(m) sub obligation(em) o(mn)i(um) bonor(um) n(ost)ror(um) p(ro)pt(er) h(oc) aute(m) nos a te (con)cendi(bus) recepisse triginta sol(es)/barch(ino)n(enses) d(e) t(er)ro d(e) quib(us) nos habuim(us) decern sol(es) heres de mo(n)te alacri habuit uiginti sol(es) sup(ra) quib(us) renu(n)tiam(us) om(n)i exceptio(n)i no(n) num(er)are [1] demu(m) ego do(minus) petrus torresi recipie(n)s (et) app(ro)ba(n)s/p(er)d(i)c(tu)m stabilimentu(m) p(er) m(e) et [3] tres quarternas ordea dare (et) solu(ere) [1] in d(i)c(t)o t(er)mi(n)o p(ro)ut sup(er)ius d(i)c(tu)m est ite(m) p(ro)mito u(o)b(is) p(re)d(i)c(t)is (et) successorib(us) n(ost)ris q(uod) ego u(e)l m(e)i successor(i)s d(i)c(tu)m stabilimentu(m)/unqua(m) a modo no(n) dimita(mus) nec possim(us) dimite(re) aliqua r(ati)o(n)e et ut p(er)d(i)c(tu)m stabilimentu(m) dimite(re) no(n) possim(us) ego u(e)l mi[.]tres quart(er)ias ordei p(re)d(i)c(t)as p(er) me (et) [1] dono (et) assigno u(o)b(is) p(re)d(i)c(t)is (et) successorib(us) n(ost)ris/sup(er) p(re)d(i)c(t)a fexia t(er)re qua(m) michi stabilitis et sup(ra) ip(s)a(m) [1] fexia t(er)re d(e) fontib(us) q(ue) est alodiu(m) meu(m) franchu(m) in eade(m) p(ar)roch(i)a sup(ra) ilia uidelic(et) q(ue) sup(eri)or est q(ue) fexia affrontat ab orie(n)te in honor(e)

m(e)o/am(er)id(e)[.] i(n) carreaña p(u)pblica ab occide(n)te in honor(em) u(est)ro a circio i(n) torre(n)te in quibus quide(m) duab(us) fexiis t(er)re dono (et) assigno u(o)b(is) (et) u(est)ris in p(er)pet(u)m d(i)c(t)as tres quart(er)ias ordei itam q(uod) si ego u(e)I m(e)i successor(e)s/aliquo modo dimit(er)em(us) d(i)c(tu)m stabilamentu(m) uos hab(er)atis (et) recipiatis [1] semp(er) in d(i)c(t)is duab(us) fexiis t(er)re uidelic(et) i(n) illa qua(m) michi stabilitis (et) i(n) ilia m(e)a fexia d(e) fontib(us) qua(m) u(o)b(is) assigno (et) obligo d(i)c(t)as tres/quart(er)ias ordei t(ame)n n(u)llum d(e)n(ar)ium n(ec) [1] hab(e)atis in d(i)c(t)a fexia t(er)re d(e) fontib(us) nisi c(u)m d(i)c(t)as tres quart(er)ias ordei (et) q(uod) possitis ea(m) emparare ration(is) d(i)c(t)i census (et) t(er)re emparata(m) uerumt(ame)m si ego no(n) relingro(?) d(i)c(tu)m/stabilimentu(m) (et) [1] p(rae)d(i)c(tu)m censum amna(n)ti ut [1] uos nec u(ost)ri nichil hab(e)atis nec possitis pete(re) in d(i)c(t)a fexia t(er)re d(e) fontib(us) ite(m) p(er) me et mo(do)s soluo (et) diffinio u(e)l (et) u(est)ris inp(er)petuum illa(m) carreria(m) qua(m) habeba(m)/p(er) illas duas fexias t(er)re u(est)ras q(ue) su(n)t iux(ta) p(re)d(i)c(t)am fexi(m) t(er)re qua(m) michi stabilitas ita q(uod) dec(r)eto no(n) hab(e)am inde carreria(m) nec possim inde transire sin(e) uoluntat(e) u(est)ra soluo et(iam) (et) diffinio u(o)b(is) (et) u(est)ris in p(er)pe/uu(m) p(er) me et m(od)os tota(m) ip(s)am q(ue)stione(m) (et) d(e)manda(m) qua(m) u(o)b(is) facieba(m) sup(ra) ip(s)o podio de [1] (et) om(ne)s alias q(ue)stion(i)s (et) d(e)mandas quas u(o)b(is) (et) d(i)c(t)o u(est)ro ma(n)so d(e) guaellis usq(ue) hodie face(re) possem aliqua ration(e)/[1] est se(pte)m(b)ris XIII [1] iunii an(n)o d(omi)ni m(illesimo) d(uo)c(entesimo) septuafesimo sig+nu(m) marie d(e) guaellis sig+nu(m) iacobi sig+nu(m) b(er)nardi filioru(m) eis sig+nu(m) arnaldi d(e) mo(n)te alacri/maumissoris d(i)c(t)i b(er)nardi d(e) monte alacri (et) tutoris infantu(m) ei(us)dem b(er)nardi sig+nu(m) petri torresi nos om(n)es p(re)d(i)c(t)i qui h(aec) p(re)d(i)c(t)a faci(m)us (et) firma(mus) sig+nu(m) domin(i) agn(i)tis d(e) [1] uxoris/d(i)c(t)i b(er)nardi d(e) mo(n)te alacri q(ue) p(re)d(i)c(t)a laudo (et) firmo testes hui(us) rei su(n)t petr(us) [1] berengarius d(e) rilato baiulus d(e) gurbo raimund(us) d(e) uall(?) sacerdos (et) ierald(us) d(e) osor sig+nu(m) ber/narde uxoris d(i)c(t)i petri correis q(ue) p(re)d(i)c(t)a laudo (et) firmo (et) [1] iuro p(er) deum (et) sup(ra) ei(us) s(an)c(t)a [1] eua(n)gelia q(uod) (con)tra p(re)d(i)c(t)a no(n) uenia(m) nec ue(n)ire(m) facia(m) ration(em) spo(n)salici m(e)i (et) dotis u(e)l alia ration(e) (et) quantu(m)/ad h(ec) renu(n)tio o(mn)i beneficio (et) auxilio spo(n)salicii m(e)i/sig+nu(m) [4] publici [3]/sig+num petri de alibergo [1] jurati qui h(aec) scribi fe(c)it (et) clausit ma(n)dato petri d(e) aireis p(ar)ua uitem(us) not(amus) cu(m) [1] eme(n)datis/in [1] ubi die de flj quqrt(er)ias una(m) die (et) an(n)o q(uo) sup(er)ius)

COMENTARI PALEOGRÀFIC I CODICOLÒGIC

És un testimoni personal del s. XIII, original, sobre pergami amb perfecte estat de conservació. En l'escriptura hi han intervingut dues mans: la de l'escriba i la del notari, l'escriptura del qual ocupa l'avantpenúltima línia del document.

La tinta utilitzada és negra en la major part del manuscrit, tot i que hi advertim algunes línies amb una tinta més aviat vermellova (sigui pel desgast sofert amb el pas de les centúries o bé per haver utilitzat una altra composició en l'elaboració de *atramentum* o bé per haver efectuat una nova "mollada" de la ploma abans del traçat. Aquesta, per la seva part, segurament amb boca bisel·lada a la part esquerra, si ens fixem amb l'alternància de traços gruixuts (els horitzontals) i prims (els verticals) de la morfologia de les lletres.

L'escriptura ve caracteritzada per un gran contrast entre els traços verticals i horitzontals. Amb abundants abreviatures, tant per contracció com per suspensió, entre les quals destaquen la bisignificativa, que tant representa a la síl·laba *con* com *quon* -i.e. *quondam*, lín. 1-, i que significa, majoritàriament, *-er-* i allargaments (sobretot a les *i*), per la lleu inclinació a l'esquerra podríem parlar d'una escriptura gòtica cursiva individualitzada.

3

1278, marg, 6

Venda i concessió feta per l'abat Bengari de Bagá.

Biblioteca Borja, Fons B (ss. XII-XIII), pergami 356 x 295 mm.

Lletra gòtica cursiva catalana.

[... om(n)ib(us) q(uo)d nos frat(er) b(e)ngari(us) d(omin)i g(eneral)i(?) abb(a)s s(an)c(t)i laura(n)tii d(e) bagadario cu(m) assensu (et) uoluntate/[... (con)uert(us)(?) p(er) nos (et) p(er) om(ne)s u(ost)ros successores p(re)sentes (et) fut(ur)os uendimus (et) co(n)cedim(us) (om)ni (con)tinentu cu(m)/[... hoc p(u)blica instrum(en)ta sup(ra) ualusitis tradim(us) i(n) ipsu(m) u(e)l e(xcellent)iss(i)mo raim(un)do d(e) taiga (et) uxori un(um) d(omi)ne [1]/[... (et) u(est)ris natis (et) i(n) posteru(m) nascit(ur)is (et) cui uolui(s)tis o(mn)ia q(ue)da(m) domos n(ost)ris (et) o(mn)iu(m) q(ua)s et q(uam) h(a)bem(us) in uilla d(e) bagada/rio (et) i(n) illa franchitate q(ue) fueru(n)t a raim(un)do

d(e) palacio q(uon)da(m) ut affronta(n)t d(i)c(t)e dom(us) i(n) domib(us) ferrari d(e)/riera (et) i(n) ualle (et) i(n) domib(us) jachobi d(e) s(an)c(t)a eulalia (et) i(n) carario et demum(?) ort(us) affro(n)tat i(n) d(omi)na ciernen/za (et) i(n) d(i)c(t)o carario q(uo)d est int(er) d(i)c(t)as domos (et) ortu(m) (et) i(n) ip(s)a cortallo q(uo)d est in(ter) nos (et) Jacobum d(e) s(an)c(t)a eulalia/sup(ra) [1] domos [2] (et) tota(m) [1] cu(m) pausis parietib(us) (et) turris (et) bastime(n)tis d(e) abasso us(que) ad ce/lu(m) (et) cu(m) intraitib(us) (et) exitib(us) affro(n)tatib(us) iurib(us) (?) (et) p(er)tine(n) tiis suis (et) demum(?) ortu(m) ut affro(n)tant(us) sup(er)i(us) u(o)b(is) (et) u(est)ris/uendim(us) (et) (con)cedim(us) ad h(abe)ndu(m) (et) tene(n)du(m) (et) i(n) possidendu(m) (et) exprobandu(m) p(er) liberu(m) (et) fra(n)chu(m) alodi(u)m q(uem) adm[.] /du(m) d(i)c(t)us r(amundus) d(e) palacio q(uon)da(m) tenebat (et) habebat in illa fra(n)chitate (et) lib(er)tate illi(us) uill(e) bagadarii q(ui) d(i)c(t)us raim(un)d(us)/d(e) palacio q(uon)da(m) dimisit u(o)b(is) (et) n(ost)ro monast(er)io d(e) s(an)c(t)o laure(n)tio p(ro) a(n)i(m)a sua ha(n)c a(u)t(em) ue(n)ditio(n)em (et) cessione(m) u(o)b(is) et u(est)ris/facim(us) (et) p(ro) inde p(re)tio recepim(us) aur(i) XI sastarios co(n)suales [2] (et) XII d(e) [1] (et) IIII° fogacias quas/(et) q(uo)s uos habetis (et) recepitis (con)cesu(m) i(n) mansoraim(un)d(us) [1] d(e) [1] (et) d(omi)niu(m) (et) ius (et) [1] [...]tor(um) q(ue) uos habetis/i(n) d(i)c(t)o ma(n)so (et) i(n) p(er)sonis iurib(us) (et) p(er)tine(n)tiis ei(us)de(m) ma(n)si (et) et(iam) p(re)tio CC sol(es) [1] de q(ui)b(us) sum(us) b(e)n(e) u(est)ri pactati/renu(n)tia(n)tes omni excep[...] no(n) num(er)ate [1] (et) doli si n(on) h(ab)et uendicia pl(us) p(re)tio arre(n)da(ns) ualet u(e)l ualebit totu(m) pl(us)/ualentia(m) u(o)b(is) dam(us) (et) (con)[ce]dim(us) nullu(m) ius ut d(omi)niu(m) in p(re)d(ict)as domib(us) (et) ora(?) n(o)b(is) aut u(es)tris retinem(us) nu(n)c aut i(n) poste/ru(m) septuam(us) i(m)mo nos (et) n(ost)ros penit(us) diuidam(us) (et) uos et u(est)ros penit(us) i(n) uestim(us) (et) d(e) n(ost)ro iure i(n) u(est)rum transferim(us) d(omi)niu(m)/[...] [1] uos in uestram corporale [] s(s)ionem pl(e)no iure co(n)stitue(n)tes sup(ra) his uos pro[] i(n) r(em) u(est)ram/p(ro)pia(?) et nos (et) n(ost)ri successores faciem(us) uos (et) u(est)ras (et) q(uo)cu(m)q(ue) uolu(er)itis daretis da(mo)s (et) ortu(m) ut p(re)dicto(rum) tene(re) (et) h(abe)re/et i(n) [1] p(er)f(a)c(er)e uenditio(n)is possid(er)e (con)t(ra) c(unc)tos/t(o)tos [1] pote(s)t(is) (et) [1] (et) d(e) cui[.....] (et) o(m)ni inter eor(um) [1] u(e)l t(ener)etis sub obli/ gatio(ne) [1] n(ost)rorum renu(n)tia(n)tes scie(n)t(es) (et) (con)sulti (con)fiscati [de] [1] n(ost)ri illi iuri q(uo)d [1] ult(ima) dimidia peti fuer(in)t (et)/om(n)i alii iuri amonitu u(e)l ciuili sept(im)o m(ens)e sept(im)a p(ro)mulgata u(e)l p(ro)mulgando (et) o(mn)i cuilib(et) iuri q(uo) ad h(aec) infri(n)ge(n)da iuuari posset(is)/et est manifestu(m) q(uo)d est act(um) a(n)no diu(in)a g(e)nerat(ione) MM CC LXX VIII die II n(o)n(a)s martii/sig+n(um) f(rat)ris b(e)ngarii abb(at)is qui h(oc) firmo (et) sig+n(um) f(rat)ris [1] m(ona)chi (et) [1] (et) sig+n(um)

f(rat)ris p(atris) p(ri)oris/sig+n(um) f(rat)ris Jacobi m(ona)chi (et) sig+n(um) f(rat)ris p(atris) m(ona)chi (et) sig+n(um) b(en)garii m(ona)chi (et) camararii/sig+n(um) [1] d(i)c(tus) regulat(us) (et) [2] (et) [2] (et) d(e) selva (et) d(e) catalo/(et) fl] bonasonati testiu(m) raimund(us) no(tarius) p(u)blic(us) [1] sub b(e)ngaria cap(i)t(u)lu(m) sc(ri)psit h(oc) die (et) a(n)no fixo

Comentari paleogràfic i codicològic

Manuscrit de tipus documental i personal del s. XIII, original, sobre pergamí. El seu estat de conservació no és gaire adient i dificulta la lectura d'alguns passatges; s'hi observen nombroses taques d'humitat o bé impureses i desperfectes producte de l'atac dels fongs o de les intervencions humanes.

L'escriptura, de difícil lectura degut al gran nombre d'abreviatures i de l'estat de conservació del testimoni, està feta per una sola mà, amb tinta negra. És una escriptura contrastada en tots els seus traços i presenta abundants traços horitzontals que representen abreviatures de significats molt variats. A l'igual que altres documents del mateix fons i segle (com el transcrit i estudiat abans) destaca per l'abreviatura, amb els mateixos significats que abans, i la que representa *er* (que, també pot venir abreviada, en el cas de preposicions o prefixos que signifiquin *per*).

Obres citades

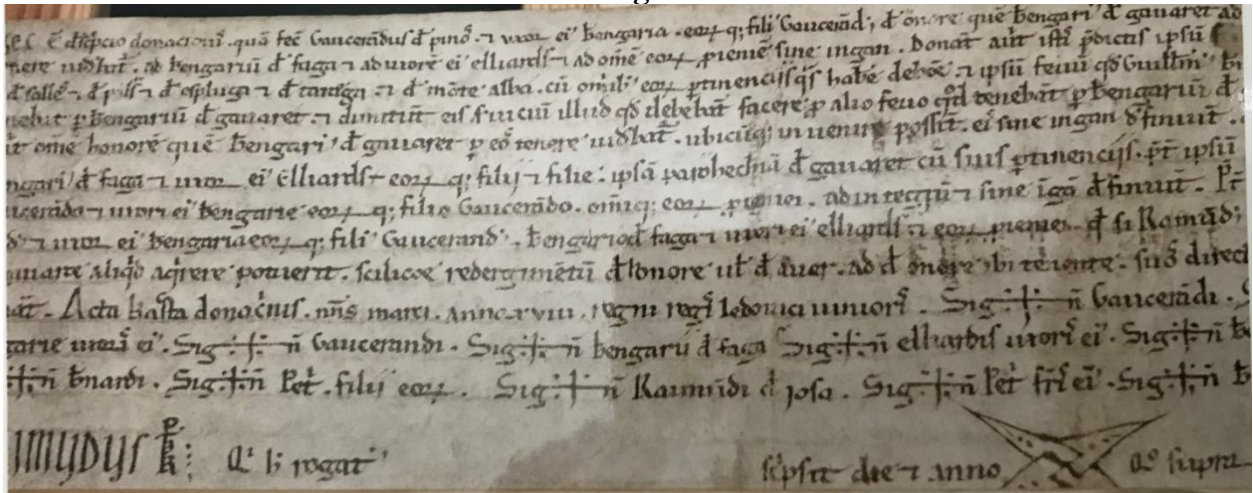
BORRÀS I FELIU, Antoni. "Nota sobre el fons de pergamins ingressats a la Biblioteca Borja." *In: Napoli nobilissima. Rivista di arti figurative, archeologia e urbanística* 33, 3-4 (1994), pp. 203-205.

MILLARES CARLO, Agustín. *Tratado de paleografía española, vol. II: láminas*. Madrid, 1983, pp. IX-XXIII.

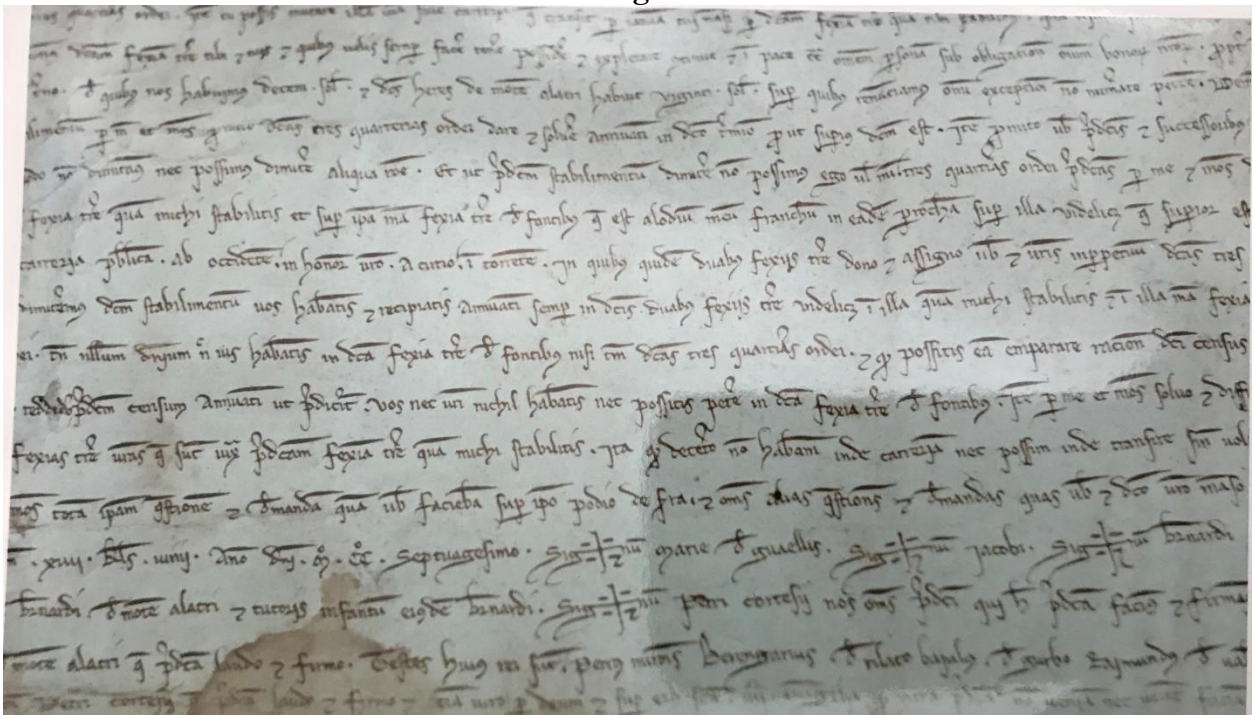
Apèndix

Imatge 1

© Enric Mallorquí-Ruscalleda.

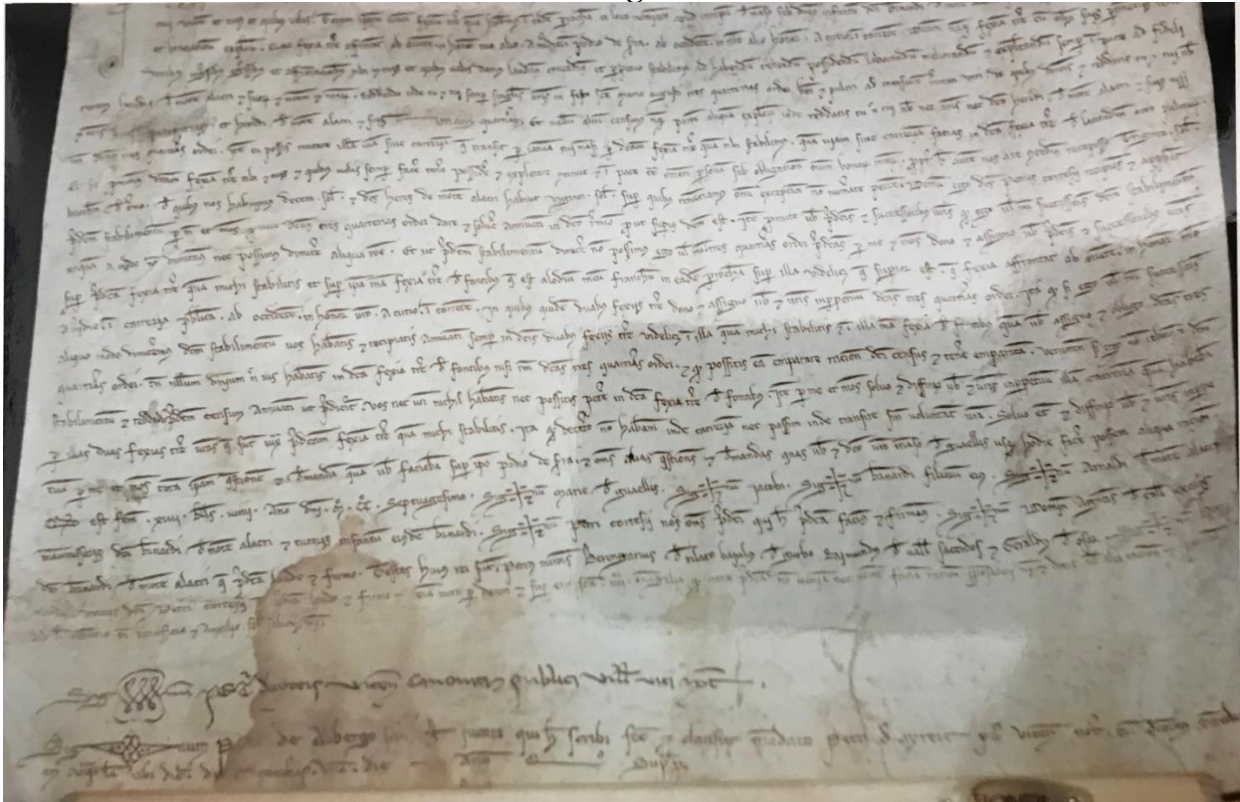
Imatge 2

© Enric Mallorquí-Ruscalleda.

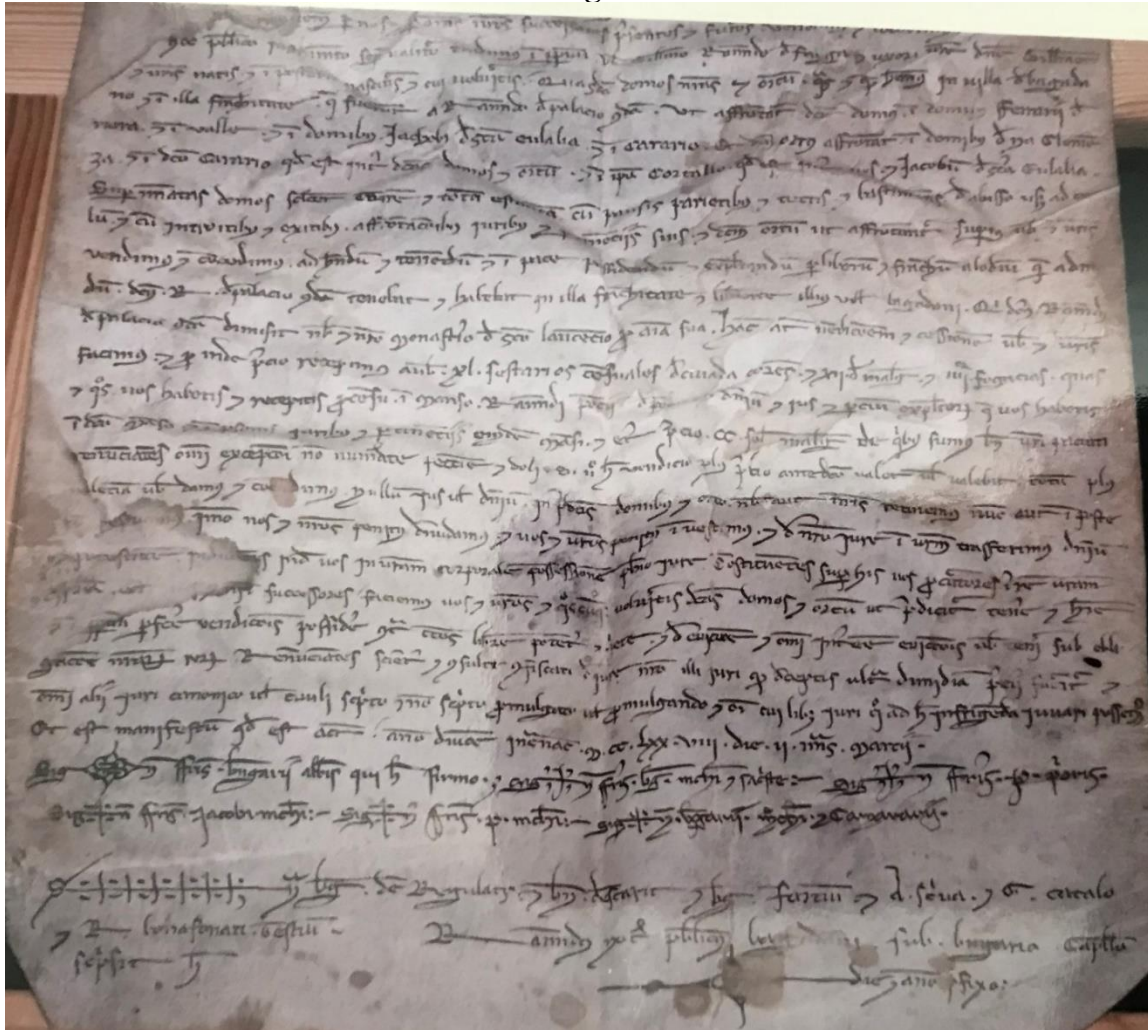
Imatge 3

© Enric Mallorquí-Ruscalleda.

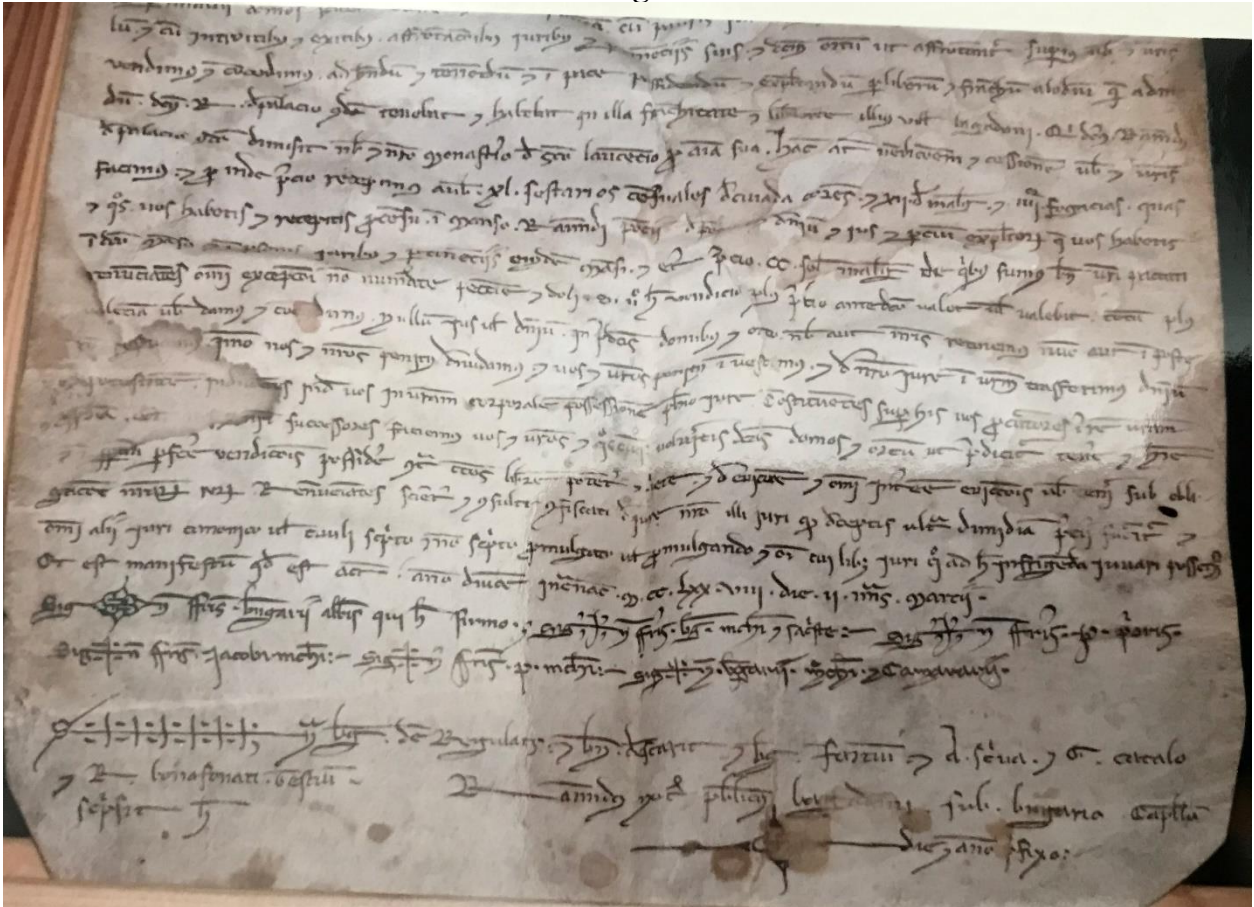
Imatge 4

© Enric Mallorquí-Ruscalleda.

Imatge 5

© Enric Mallorquí-Ruscalleda.